

Emlékeim egy régi OMBKE ülésről (Egyesületi élet a borsodi „bicsak”-bányánál 70-60 évvel ezelőtt)

Az egész életét a bányászatban töltött embernek különösen érdekes a „*Magyar bányamémőkök 1876-1999*” címet viselő, Miskolcon kiadott könyvecske. Úgy vélem, sem a kötetet egykor szerkesztő *dr. Zsámboki László*, sem az adatgyűjtés korántsem könnyű feladatait vállaló *Szendi Attila*, sem *Kovács Ferenc* akadémikus vagy *dr. Fazekas János* egykori OMBKE elnök és vezérigazgató nem gondoltak arra, hogy e könyvecske forgatásakor olyan gyermek- vagy ifjúkori emlékeket is felidéznek, amelyekre még a velem hasonló korúak közül sem sokan emlékeznek.

Ilyen emlékek gyúltak bennem akkor is, amikor a közel-múltban az egyik OMBKE megbeszélésen egyesületünk néhány aktív tagja (vezetője) – akik nyilvánvalóan inkább az 1960 utáni OMBKE életbe kapcsolódtak be – arról panaszkodott, hogy nincs helyiség, nincs klub a kisebb-nagyobb szakmai rendezvények megtartására; sőt, horroribile dictu, nincs, aki fizesse a meghívók költségeit. Ezt hallván, arra gondoltam, hogy amikor először voltam jelen egy OMBKE szakmai ülésen még nem rendes tagként, hanem a „házigazdák” vendégfogadással, kínálással megbízott fiaként: ugyancsak nem volt „külső” segítség, és mégis voltak, akik a továbbképzés és a szakmai összetartozás érdekében fenntartották egyesületünket. Mert ekkortájt a borsodi „bicsak”-bányák ügyvezetőinek, tulajdonosainak nem állt rendelkezésre még komolyabb tárgyalásra alkalmas iroda sem; azokat is vagy a lakásukon, vagy egy jobb kávéházban, vagy más nyilvános helyen kellett lebonyolítani.

1944. márciusában hirtelen ért véget az iskola Egerben is. A március 15-i ünnepség után pár nappal – megszakítva az éppen tartott tanórákat – az egri ciszter gimnázium tornatermébe kellett vonulnunk, ahol *Pallos Bernardin* igazgató úr bejelentette, hogy a gimnáziumi tanítás bizonytalan időre szünetel.

Ennek köszönhetően, hogy 1944 májusában (vagy június volt már?) a soron következő OMBKE csoportülésen részt kellett vennem. A borsodi kisebb bányánál dolgozó OMBKE tagoknak – zömmel bányamémőköknek – az volt az ehhez kapcsolódóan már kialakult rendszerük, hogy rendszeresen annál az üzemnél vagy személynél jöttek össze, ahol valami újdonságot lehetett megismerni. Ezek rendszeres összejövetelek voltak. Tudom, hogy az előzőekben, pl. gépészmérnök édesapám ilyen okból volt a Borsodi Szénbányák Rt. „Barczikai Erőmű üzeménél”, egy *Vitális* nevű mérnök lakásán, természetesen másokkal együtt. 1944 tavaszán éppen nálunk – Sajószentpéteren – volt esedékes csoportülés, így a programpontokból egyet (a rázórosta beállításának és üzemeltetésének tapasztalatai) édesapám, másikat édesanyám – a Kondói Kőszénbánya Bolváry és Társa cég főkönyvelője (ahol a „Társaság” édesapám volt) – a *Sárkány Pál*-féle átírókönyvelés bevezetésének tapasztalatairól tartotta. Meghirdetett programpont volt a Hadiüzemi Parancsnok (*Szórád Ferenc* százados úr, civilben valahol az Alföldön tanító) tájékoztatója is a hadiüzemi (katonaság alóli) felmentéseknek a németek által követelt szigorításáról, valamint más, bányászati és egyesületi tájékoztatók is.

Bátyámnak kellett segítenie édesapámnak a tájékoztatója előkészítésében: ennek során legnagyobb szobánkban, az ebédlőben az ebédlőszekrényre óvatosan felragasztották a Budapestről előző évben beszerzett rázórosta műszaki rajzát, valamint fényképét és egy diagramot a már osztályozott darabos (200 mm feletti), a kocka (200-100 mm), a dió (100-50 mm), a dara (50-15 mm) termékek mennyiségéről (arányáról?), valamint a 15 mm alatti „kirostált meddőről”. Neki kellett a megjelent OMBKE-tagok jelenlétét is regisztrálnia és az

egyéb meghívottak (megjelentek) nevét is feljegyeznie, természetesen úgy, hogy akit nem ismert, annak a nevét diszkréten, titokban megkérdezte.

Az én feladatom volt az érkezőket fogadni és mindjárt érkezés után a kis, 2 köbcentis pohárkával, házi pálinkával vagy likőrrel, meg édesanyám által sült pogácsával, sós stanglival kínálni, valamint a lovas kocsival érkezők kocsisait eligazítani. Ugyancsak nekem kellett figyelni, hogy Ózd felől vagy Miskolc felől mikor érkezik vonat – ha várható volt, hogy azzal jön valaki –, legyen ott a helyi taxis és autójavító vállalkozó, *Kovács György* egyik kocsija az állomáson 12 és délután három között.

Jöttek is: először a Miskolcra érkező vonattal *Osváth Béla dr.* (1928), a Miskolci Bányakapitányság tanácsosa, valamint egy úr a percesi bányáktól, akit nem ismertem, ugyanis a DIMÁVAG percesi, ormosi, alberttelepi bányáinál dolgozó mérnökök ritkábban ereszkedtek le a „bicsak-bányák” vezetőihez: legalábbis én őket éreztem nagyobb uraknak, kevésbé barátságosnak. Lovas kocsival két fiatalabb mérnök a szuhakállói Winter bányától meg talán Disznóshorvától. (Ez utóbbi napjainkban Izsófalva; a világhírű *Izsó Miklós* miatt.) Elmaradhatatlan motorkerékpárjával *Turcsányi Gyula* bácsi (1928), aki Sajókazincon (Sajókazinczon), Berentén, Múcsyban több kis bánya műszaki vezetője volt. Gyalog jött szivarozva a Sajószentpéteren lakó, de több kondói bányánál – így nálunk is – műszaki vezető *Róth Ármán* bácsi (1920), az út másik oldalán lakó Borsodi Szénbányák sajószentpéteri besosztott mérnöke: *Sípos Tóni* bácsi (1939) és vele együtt érkezett *Breznay Endre* tisztelendő úr, a „bányakáplán”, akinek illetményét nagyjából a Borsodi Szénbányák, de mintegy 20%-ban a mi bányánk fizette.

Az ózdi vonattal többen jöttek: közülük a királdi igazgatót, *Tavy Géza* bácsit (1909) valamint a Sajókazán üzemvezető *Ürmösy Lajos* bácsit (1926) ismertem. Két óra körül már húsznál többen voltak, amikor *Osváth Béla* bácsi megnyitotta az ülést és bejelentette, hogy két bányorvos valamint néhány már jelenlévő felesége később fog jönni. Feladatom tehát továbbra is lesz...

Az ülés és az előadásokat követő beszélgetések délután négyig-ötig eltartottak. Addigra valóban megjött *Parasznyáról Nádassy Jenő* doktor – nálunk is bányorvos – nejevel, de nálam öt évvel idősebb leányát, *Zsuzsikát*, igen nagy bánatomra, nem hozta magával. Több asszony is jött, akiket kevésbé ismertem.

A szakmai rész befejezésével úgy tízen elmentek: ki a vonathoz, ki lovaskocsival, talán ketten egy ún. faszéngázás autóval. A társaság létszáma azonban nem változott, a közben beérkezett feleségekkel még talán nőtt is. A nálunk dolgozó „házvezetővel” előre elkészített hideget szolgáltunk fel (úgy emlékszem, meleg vacsora nem volt) és ahhoz borokat. Megalakultak a tarokk- és kaláber (alsós) körök; nekem csak akkor kellett helyettesítőként beszállnom, ha édesanyám vagy valaki más egy-egy félórára mást csinált: verseket olvasott, vagy a kertet nézte meg. Ez édesanyámnak általában pénzbe került, mert Ő mind a tarokkban, mind kaláberben erős játékos volt, én meg 12 évemmel kicsit gyengécske, bár a társaság átlagát e kártyákban már elértem.

Mára már a kalábert és részben a tarokkot játszani is elfelejtettem: mint ahogyan az OMBKE gyakorlatában is elfelejtették ezeket a családias, de mindig a legkorszerűbb megoldásokat tárgyaló szűkebb körű összejöveteleket, megbeszéléseket. Pedig ezek a találkozások voltak a bányavidéki egyesületi élet jellemzői, fő összetartó ereje részben még 1950-1951-ben is.

Dr. Szalai László (1956) okl. bányamérnök